

Knowledge Centre
for Education

University of Stavanger

Oddny Judith Solheim

Engasjer Lesekurs

ORD 25, 23. september 2025

engasjer elevene
i teksten

Challenges

1. Students have developed complex problems
2. Many students are disengaged
3. Reading interventions does not target the complexity of their problems
4. Low expectations from the teacher's side

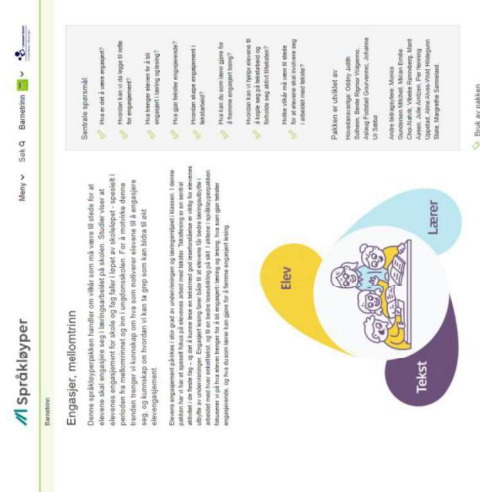
 Stat ger NSKAP OG HUMANITET GAVE
Vårsemester, 2022 Åpen
i leddene: budst på målkontinuitet i med livs teori og forklaring sier at eleven
mental reading interventions: used in the How are these in accordance with what ulter tæst?
ll ord: 30 390 ll vedlegg/annet: 0 Savanger, 15.06.2022

engasjer elevene i teksten

Book for teacher training

Resources for teacher professional development

Podcast

Intensive reading course

To understand and facilitate engaged reading, we need insights from various theories and traditions:

- Cognitive theories demonstrate which skills students need to develop to become proficient readers
- Motivational theories explore what motivates students to engage with reading and texts
- Social theories explain how classroom dynamics influence students' engagement
- Theories of text show how different texts invite to different ways of reading

Engagement has gradually received more attention due to its association with a wide range of positive outcomes:

- Persistence in learning situations
- Higher well-being and learning outcomes
- Lower drop out rates
- Students' engagement declines through schooling particularly during the middle and lower secondary levels
- Boys, struggling students and low SES students report lowest levels of engagement

Smil

Åben

Succes

ring

Relation

æselyst

The student's active participation in academic and co-curricular or school-related activities and commitment to educational goals and learning

Reschly, A. L., & Christenson, S. L. (Eds.). (2022).
Handbook of Research on Student Engagement.
Springer International Publishing.
<https://doi.org/10.1007/978-3-031-07853-8>

MA

RE.

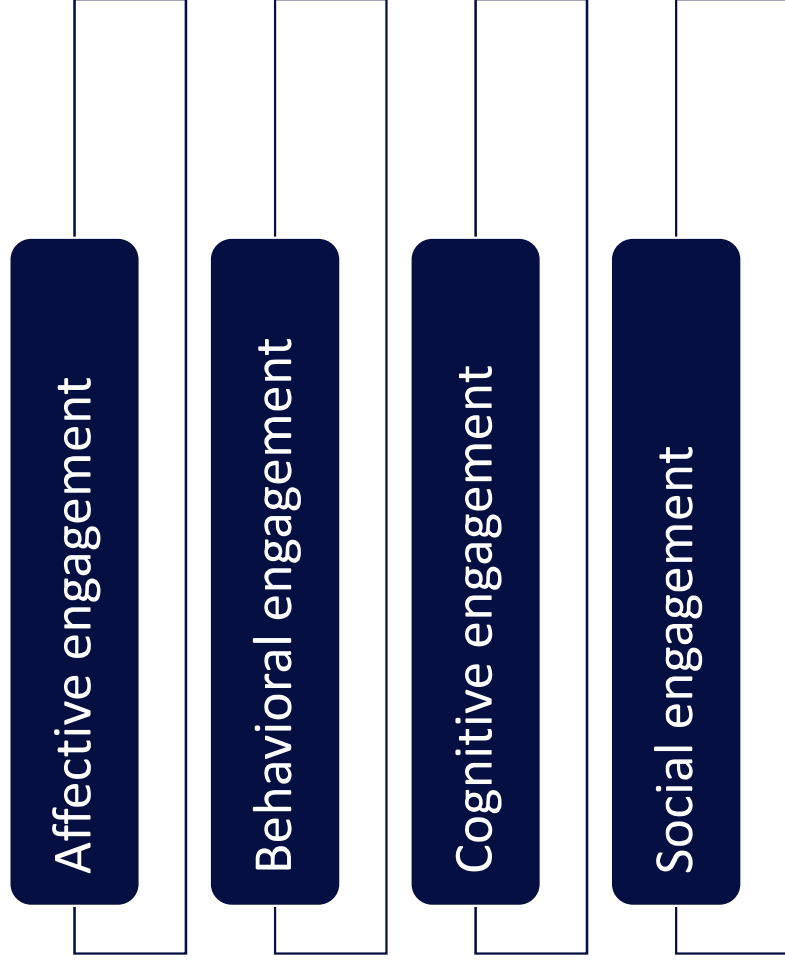
Solheim & Goruvennec, 2025

• MOTIVASJON HANDLER
OM GRUNNER TIL Å LESE

• ENGASJEMENT HANDLER
OM MÅTEN VI LESER PÅ

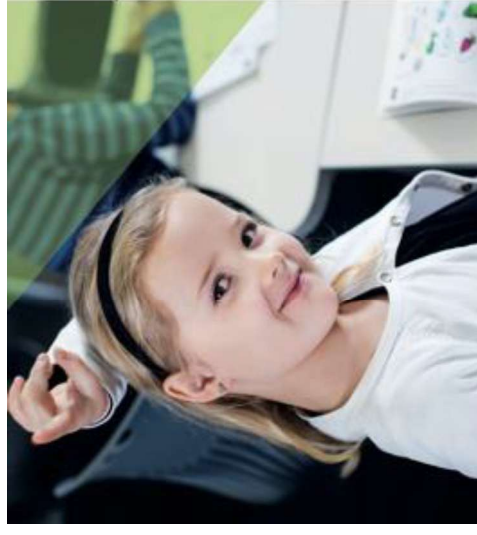

The ABC (S) model of engagement

Fredricks et al., 2004; Wang et al., 2016; Wong et al., 2024

Different engagement profiles

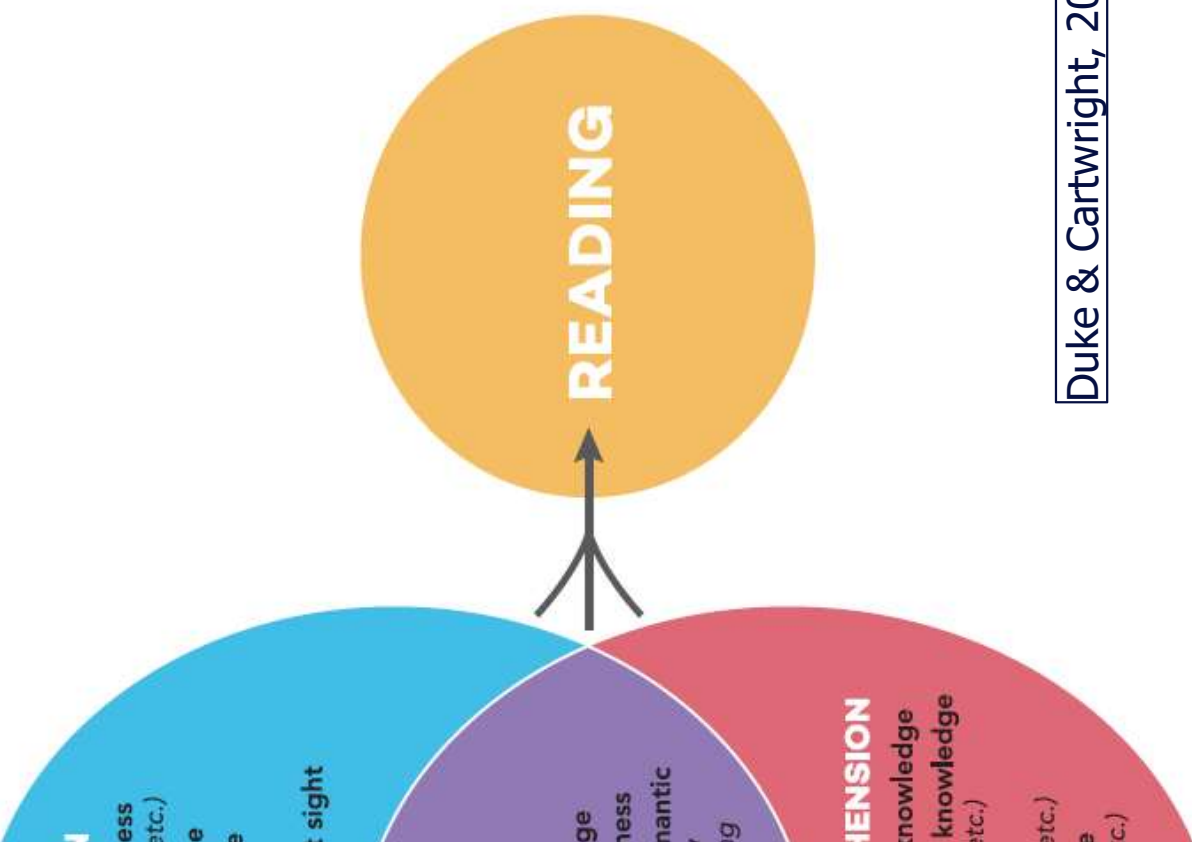

Engaged readers are motivated to read,
strategic in their approaches to
comprehending what they read,
knowledgeable in their construction of
meaning from text, and socially interactive
while reading

Engaged reading and the ABC (S) model

- Behavioral and cognitive engagement
 - Approach the text with the goal of understanding
 - Reads the text in an active and strategic way
 - Activates background knowledge, ask questions about the text, summarizes, make inferences between the text and what they already knows
- Affective engagement
 - Motivated readers with a reason to read the text
 - The text is experienced as relevant, important, necessary...
- Social engagement
 - Students talk to each other about text

- ENGASJERENDE UNDERVISNING HANDLER OM HVORDAN VI LEGGER TIL RETTE FOR AT ELEVENE SKAL KOBLE SEG PÅ OG FORBLI AKTIVT INVOLVERT I TEKSTER, LESING OG LÆRING.

We used these theories about motivation

- Self-efficacy (Bandura, 1997)
- Self determination (Ryan & Deci)
- Goal orientation (Duda & Nicholls, 1992)
- Attribution (Weiner, 2012)
- Mindset (Dweck, 2006)

12

—

RELEVANS

MESTRING

AUTONOMI

TILHØRIGHET

ENGAGING reading instruction

The Text

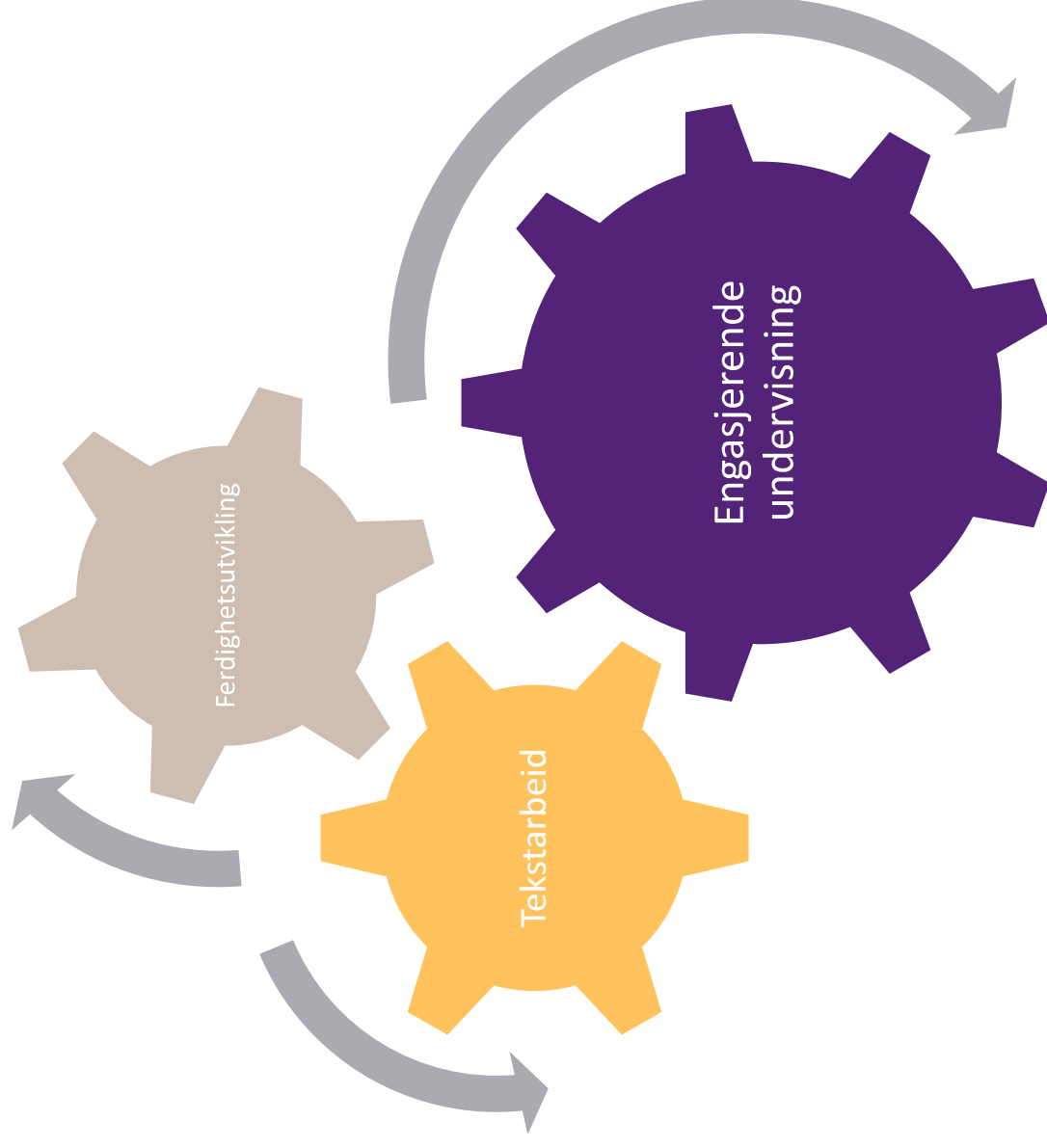
- sparks interest
- have potential for co-creation
- have appropriate difficulty

Students experience

- relevance
- mastery
- autonomy
- belonging

Teacher

- sets high but realistic expectations
- Models strategies
- provides process feedback
- values students voices
- lets students collaborate

engasjer elevene
i teksten

Karianne Megard
Grønli
PhD-stipendiat,
Lesesenteret

Kristin Kiær Holter
Henriksen
Rådgiver, sosiallærer,
Nordsæter skole

Vilde Engelsvold Sværi
Lærer,
Igglemyr skole

Henriette Aas,
Lærer,
Blommenholm skole

Kristin Sunde,
Førstelektor,
Lesesenteret

engasjer elevene
i teksten

Relevance

Relevance

- Organize the reading course thematically
- Connect the choice of themes/texts to classroom instruction
- Explain to students *why* they are learning something

Is there room for everybody on Earth?

Isbjørnen grave hi i framtiden?

der ungene sine under snøen. Om høsten finner den en dyp graver seg ned. I løpet av vinteren kommer det mer og mer ut. Da kan isbjørnen gjøre hiet sitt enda større.

kan ungene bo uten å fryse i hjel. Den store isbjørnkroppen
 en ovn. Den gjør at det kan bli varmegrader inne i hiet, selv
 kaldt ute. Bjørnepelsen er varm å bo i for ungene.

isbjørn er naken og bitte liten, den veier bare en halv kilo.

melk av mora og vokser i en rasende fart. Etter tre-fire

n ungen bli med mora på jakt. Da veier den ca. ti kilo.

rd har isbjørnene pleid å grave hi ute på øvene i Barentshavet.

lige stedene har vært på Kongsøya, Svenskeøya og Hopen.

ass er en skråning hvor snøen samler seg i fonner allerede om

bjørnen graver seg ned. Det må også være kaldt der hele

at snøen ikke smelter og hjert kollapser. Dessuten må

ere på et sted med mye mat.

... favorittmat er sel. En god hiplass har altså mye god snø og

i nærheten. Slike plasser er vanskelig å finne. Ofte drar

tilbage til det sted hvor den selv ble født.

er isbjørnene fått et problem. Før kunne de gå over isen fra

ut til øvene med de gode hiplassene. Etter at vi fikk klima-

ar isen bekvnt å smelte. Uten is må bjørnene legges på svøm.

er kan begynde at smerte, og det kan ikke isbjørningene. Orner kan svømme mange mil, men det kan ikke isbjørningene.

ne vil drukne om de legger ut på en svømmetur fra Hopen og

ard:

har foreløpig funnet en løsning ved å flytte hinlassen lenger

ens. Josefs land er det fortsatt masse snø og tynge is. Dette

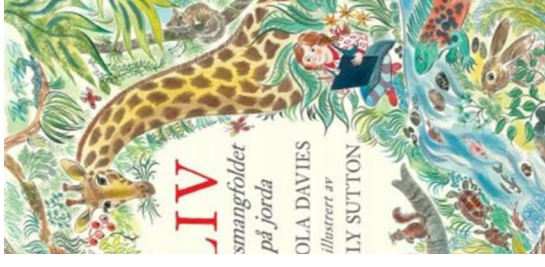
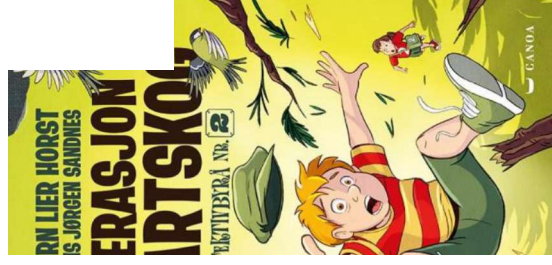
så lenge. Men hvis isen smelter her også, har ikke isbjørnen
noens landskaps rolle. Men hvis isen smelter her også, har ikke isbjørnen

kan gå ut til. Da er det ingen som vet hva de kommer til å
sa lenge. Men hvis isen smelter her også, har ikke isbjørner

e kan gå ut til. Da er det ingen som vet hva de kommer til å

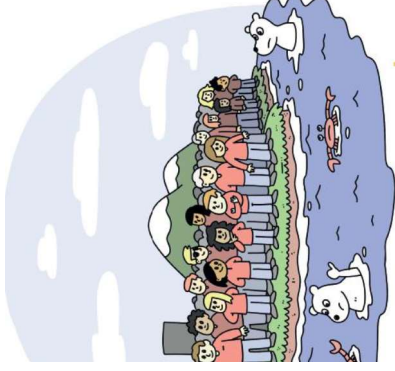
2020-11-15

d Ersland, 2022

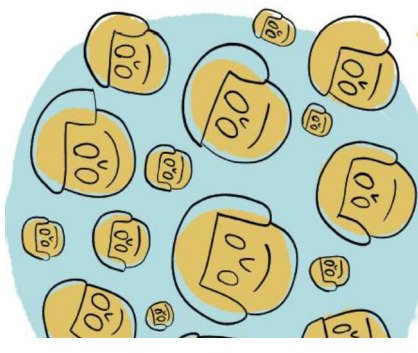

All texts are related to the question/
theme

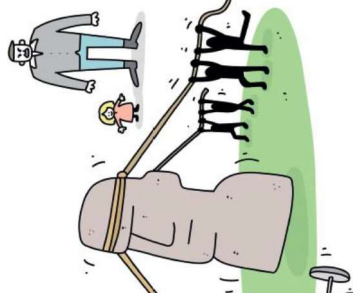
5 themes a 12 sessions

Is there room for everyone on Earth?

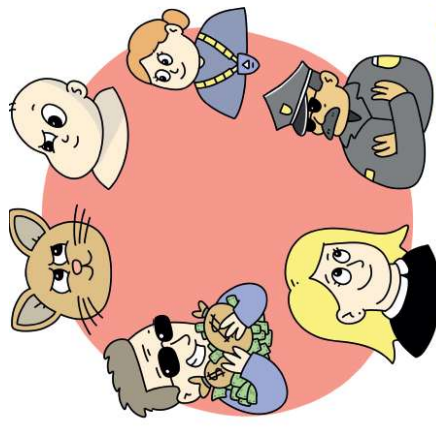
What if everyone were exactly the same?

What does it mean to be strong?

Why are so many people interested in the polar regions??

Who is in charge?

Explain students *why* they practice specific skills

Minileksjon: Foregripe

I arbeidet med lesestrategier må læreren først forklare eksplisitt og modellere for elevene hva de skal gjøre. Forklar elevene hva du tenker, hva du gjør, og vis dem hvordan strategien brukes. Si til elevene hvorfor du bruker lesestrategien når du leser. I denne minileksjonen skal elevene prøve ut strategien foregripe og bruke et tankekart som støtte.

Eksplisitt modellering og forklaring

Forklar elevene:

- Aktive lesere tenker på hva teksten kan handle om, før de leser. De ser på bilder, overskrift eller tenker på det de leste i forrige kapittel.
- Alt dette kan vi bruke for å tenke oss hva som skjer videre. Å foregripe hjelper oss å være oppmerksomme og forstå det vi leser.
- I denne økta skal vi lære å foregripe ved å se på bilder og overskrifter.
- Før vi leser kapittel 2 og 3 i *Operasjon Svartskog*, skal vi bruke det vi ser på bilder og overskrifter, til å lage et tankekart sammen om det vi tror teksten handler om.

Modeller strategien foregripe for elevene ved å bla gjennom kapittel 2 og 3. Se på overskrift og bilder og snakk om hva dere ser. Fortell elevene hva du tenker kommer til å skje i teksten, når du har sett på bildene og lest overskriften. Forklar elevene at du gjør dette for at det blir lettere å være oppmerksom og forstå teksten.

ERSKRIFT OG
JE FØR DU LESER,
J LETTERE Å FORSTÅ.

Mastery

Strategies to foster mastery

- Teach the skills students need to read successfully
- Choose texts and tasks that are sufficiently challenging
- Help students set realistic learning goals
- Provide feedback on the learning process
- Help students notice what they do when they succeed

ENGASJER elevene i teksten

Foregripe

Hva tror du teksten handler om?

- Les overskrifter og se på bilder.
- Tenk på det du kan om temaet.
- Tenk på det du har lest i forrige kapittel.
- Tenk over hva du tror kommer til å skje videre.

Oppklare

Er det ord, uttrykk eller deler av teksten du ikke forstår? Oppklar ved å

- lese på nytt
- se på deler av ordet
- se etter forklaring i teksten
- se på bilder
- spørre en venn eller en voksen
- søke informasjon et annet sted

Stille spørsmål

Hva lurer du på i teksten?

- Still spørsmål før, underveis i og etter lesingen.

Oppsummere

Hva er det viktigste du leste? Oppsummer ved å

- finne nøkkelord og skrive setninger
- svare på spørsmål om hvem, hva, hvor, når og hvorfor
- sette opp hendelser på en tidslinje
- lage tankekart

gier

	Stille spørsmål	Oppklare	Oppsummere
rer å ur, io- i	Å stille spørsmål handler om å lure på noe i teksten.	Å oppklare innebærer å finne ut hva vanskelige ord, uttrykk eller tekst- deler betyr.	Å oppsummere handler om å gjenspeile det viktigste i teksten med egne ord.
per bristå	Når vi lur på noe, vil vi aktivt prøve å finne svar på det vi lur på. Når vi lur på noe i teksten, er det lettere å være oppmerksom og forstå det vi leser.	Vi oppklarer fordi det å forstå ordene, uttrykkene og sammenhengene i teksten er viktig for å forstå teksten. Vi oppklarer for å være sikre på at vi forstår.	Oppsummering hjelper oss med å skille viktig fra mindre viktig informasjon. Vi oppsummerer under- veis i lesingen for å sjekke at vi har forstått. Vi oppsummerer etter lesing for å få oversikt over og huske det vi har lest.
r du er i. ned	Du kan stille spørsmål / lure på noe i teksten for, underveis eller etter lesingen.	Du kan oppklare underveis i lesingen eller etter at du har lest teksten.	Du kan oppsummere underveis i lesingen og etter at du har lest hele teksten.
dre ne m r til n for t er de har	Du kan lure på alt mulig, for eksempel • hva en tekst kommer til å handle om • hva et ord eller et uttrykk i teksten egentlig betyr • hvorfor det som er beskrevet i teksten, egentlig skjedde • hvorfor en karakter i en historie valgte å handle som han gjorde • noe teksten fikk deg til å tenke på	For å kunne oppklare må du først legge merke til at det er noe vi ikke forstår. Etterpå kan du • lese en gang til det som var vanskelig • sjekke om deler av ordet eller teksten kan hjelpe deg til å forstå • se etter forklaringer i teksten • spørre en venn eller en voksen • søke etter informa- sjon et annet sted	For å oppsummere kan du for eksempel • finne nøkkelord i teksten og bruk disse som støtte for å gjenspeile innholdet • bruke spørreordene hvem, hva, når, hvor, hvorfor og hvordan til å oppsummere teksten • bruke en tidslinje til å ordne hendelsene i teksten kronologisk

Minileksjon: Foregripe

I arbeidet med lesestrategier må læreren først forklare eksplisitt og modellere for elevene hva de skal gjøre. Forklar elevene hva du tenker, hva du gjør, og vis dem hvordan strategien brukes. Si til elevene hvorfor du bruker lesestrategien når du leser. I denne minileksjonen skal elevene prøve ut strategien foregripe og bruke et tankekart som støtte.

Eksplisitt modellering og forklaring

Forklar elevene:

- Aktive lesere tenker på hva teksten kan handle om, før de leser. De ser på bilder, overskrift eller tenker på det de leste i forrige kapittel.
- Alt dette kan vi bruke for å tenke oss hva som skjer videre. Å foregripe hjelper oss å være oppmerksomme og forstå det vi leser.
- I denne økta skal vi lære å foregripe ved å se på bilder og overskrifter.
- Før vi leser kapittel 2 og 3 i *Operasjon Svartskog*, skal vi bruke det vi ser på bilder og overskrifter, til å lage et tankekart sammen om det vi tror teksten handler om.

Modeller strategien foregripe for elevene ved å bla gjennom kapittel 2 og 3. Se på overskrift og bilder og snakk om hva dere ser. Fortell elevene hva du tenker kommer til å skje i teksten, når du har sett på bildene og lest overskriften. Forklar elevene at du gjør dette for at det blir lettere å være oppmerksom og forstå teksten.

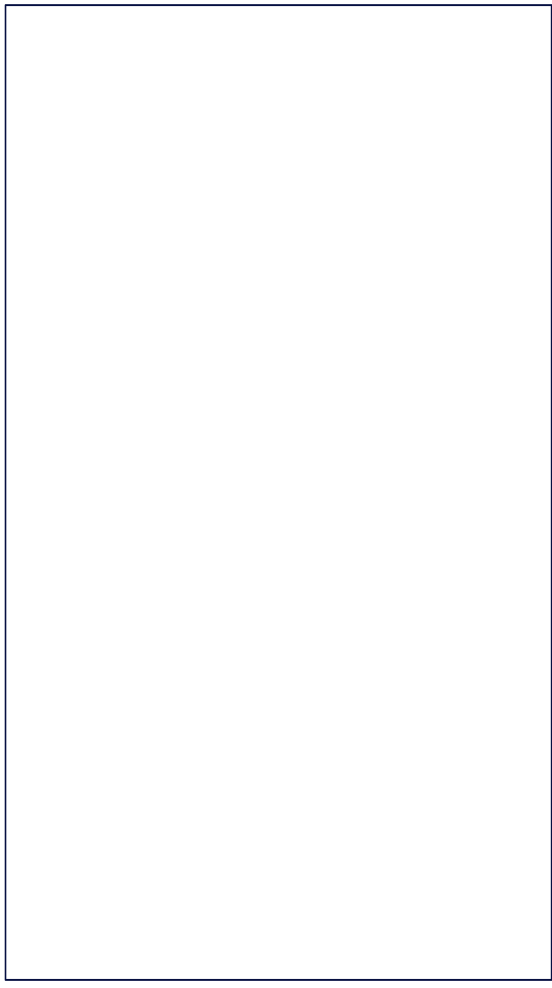
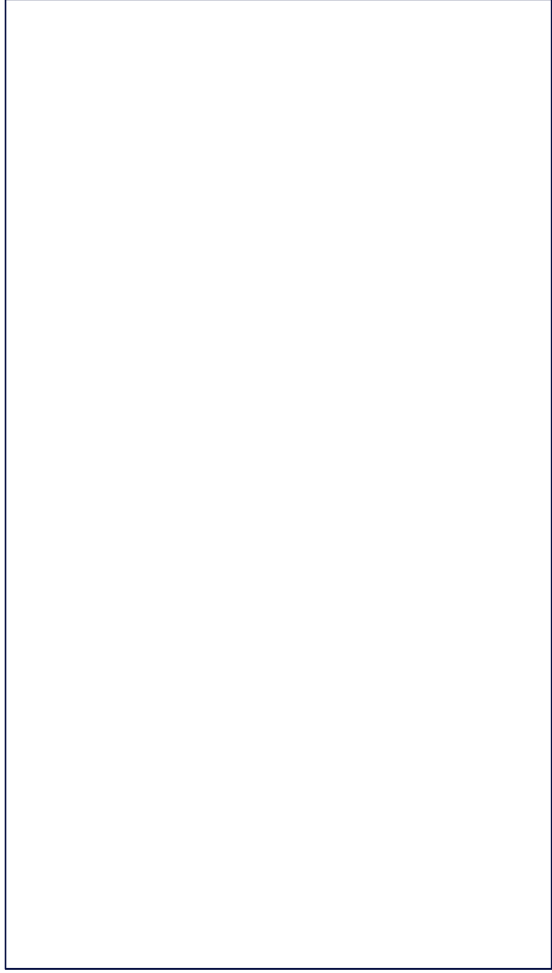
Elevene prøver ut med støtte

La elevene trene på strategien foregripe ved å bruke tankekart som støtte.

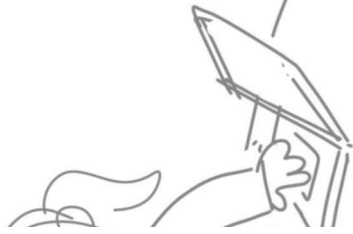
- Bruk det dere finner i bilder og overskrifter, og tenk på det vi leste i det første kapitlet.
Hva tror dere kommer til å skje i de neste to kapitlene?
- Skriv ned det elevene sier, i et tankekart.

Elevboka, oppgave 1

Feedback that make the link between strategy and result visible

Put into words what one does when succeeding

UTGANGSBILLETT - ØKT 3

Jeg fikk bedre leseflyt fordi jeg ...

1 Hva gjorde du for å finne ut hva ordene betyr?

Opklare ord	Kryss av
Leste ordet en gang til	
Prøvde å forstå deler av ordet	
Leste setningen en gang til	
Leste avsnittet for å se sammenhengen	
Slo opp i en ordbok eller spurte en venn	

Autonomy

Strategies to foster autonomy

- Choice of texts and tasks
- Valuing and building upon students' contributions in text and learning conversations
- Opportunities for simple choices

KEET AV POLLEN.
POLLINERT NÅR DE
DIT MELLOM
TENE.

DE TREER ÅR I
STO MED DAGE
KUGEN.

ALPINDTELERI MULE
TT TÅRDE KONSLER
SAMMEL TREKASSE.
OLL I EN HENKUBBE.

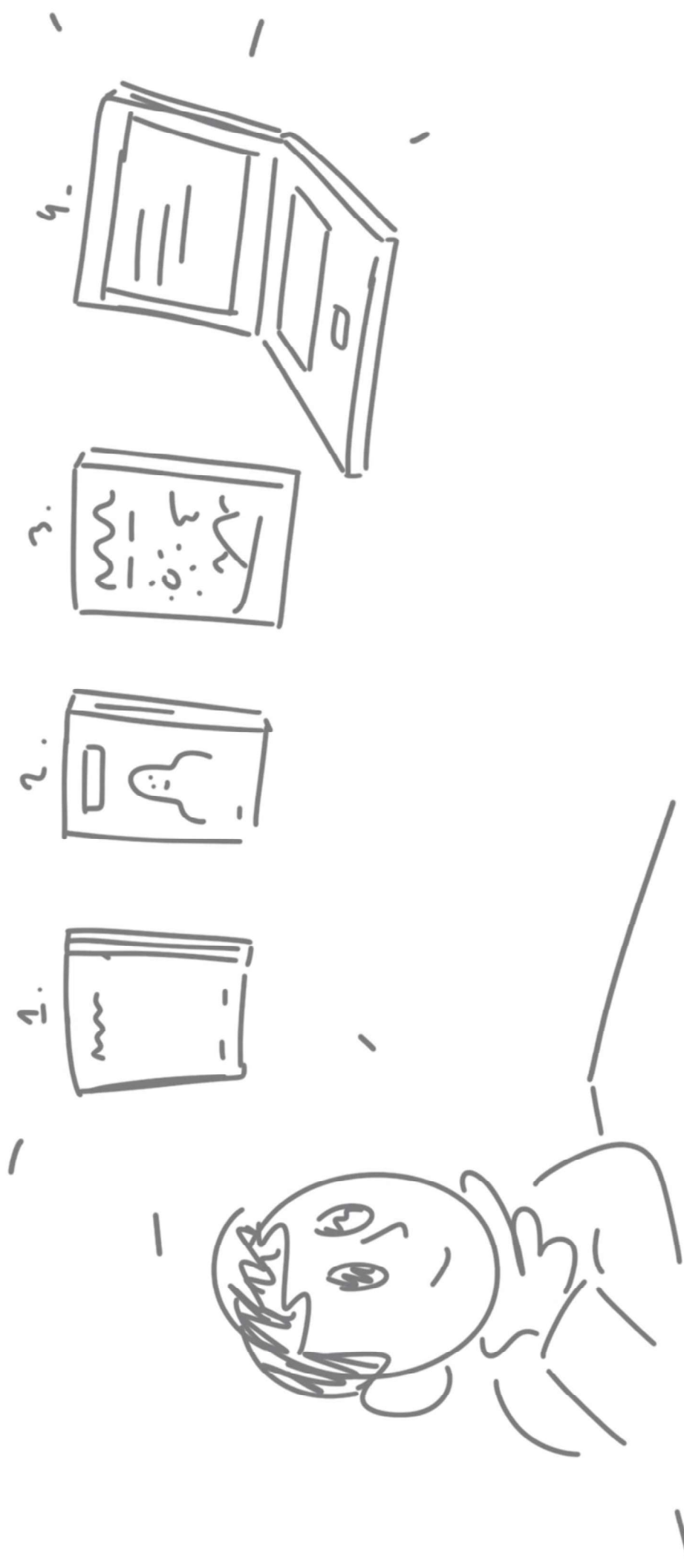
KONNEN
L DITT
S NEMU

It says that bees
need dead trees to
live in, but we don't
want trees to die,
right? How is this
related?

Value and build upon student's contributions in text- and learning conversations

Belonging

Belonging

- Teacher provides both emotional support and high-quality instructional support
- Students share ideas and working toward common goals
- Students collaborate with a learning partner or group

Collaborate

Emotional and instructional support

engasjer elevene i teksten

Ressurser

Engasjerende tekstarbeid i norskfaget

<https://universitetsforlaget.no/engasjerende-tekstarbeid-i-norskfaget>

Ressurser til profesjonsfaglig utviklingsarbeid

<https://sprakloyper.uis.no/mellomtrinn/engasjerende-leseundervisning-pa-mellomtrinnet>

Podkast:

<https://open.spotify.com/show/3JH20NshfJF6rpYwFUFGT3>

Engasjer lesekurs

<https://www.uis.no/nb/nasjonalt-lesesenter/forskning/engasjer-lesekurs-for-mellomtrinnet>

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy. The Exercise of Control*. W. H. Freeman and Company.
- Barneombudet. (2017). *Uten mål og mening? Barneombudets fagrapport 2017*.
- Dietrichson, J., Filges, T., Seerup, J. K., Klokke, R. H., Viinholt, B. C., Bøg, M., & Elberg, M. (2021). Targeted school-based interventions for improving reading and mathematics for students with or at risk of academic difficulties in Grades K-6: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 17(2), e1152. . <https://doi.org/10.1002/cl2.1152>
- Duda, J. L., & Nicholls, J. G. (1992). Dimensions of achievement motivation in schoolwork and sport. *Journal of Educational Psychology*, 84(3), 290. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.84.3.290>
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109. <http://rer.sagepub.com/content/74/1/59>
- Fredricks, J. A., Reschly, A. L., & Christenson, S. L. (Eds.). (2019). *Handbook of Student Engagement Interventions. Working with Disengaged Students* Elsevier, Academic Press.
- Guthrie, J. T., & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. *Handbook of reading research*, 3, 403-422.
- Roberts, G., Torgesen, J. K., Boardman, A., & Scammacca, N. (2008). Evidence-based strategies for reading instruction of older students with learning disabilities. *Learning Disabilities Research & Practice*, 23(2), 63-69. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5826.2008.00264.x>
- Rubie-Davies, C. M., Peterson, E. R., Sibley, C. G., & Rosenthal, R. (2015). A teacher expectation intervention: Modelling the practices of high expectation teachers. *Contemporary Educational Psychology*, 40, 72-85. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2014.03.003>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford publications.
- Solheim, O. J. & Gourvennec, A. F. (2025). *Engasjerende tekstarbeid i norskfaget*. Universitetsforlaget.
- Solheim, O. J., & Grønli, K. M. (Eds.). (2024). *Engasjer Lesekurs. Lærerveiledning*. Info Vest.
- Weiner, B. (2012). An attribution theory of motivation. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglaanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (Vol. 1, pp. 135-155). Sage.
- Wong, Z. Y., & Liem, G. A. D. (2021). Student engagement: Current state of the construct, conceptual refinement, and future research directions. *Educational Psychology Review*, 1-32. <https://doi.org/10.1007/s10648-021-09628-3>
- Wong, Z. Y., Liem, G. A. D., Chan, M., & Datu, J. A. D. (2024). Student engagement and its association with academic achievement and subjective well-being: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Educational Psychology*, 116(1), 48. <https://doi.org/10.1037/edu0000833>

University of Stavanger

www.uis.no/kunnskapssenter